

[Начало](#) > ... > [Законодателство И Съдебна Практика](#) > [Национално Законодателство](#) > [Austria](#)

Национално законодателство

Съдържание,
предоставено от
Австрия

Австрия

Въведение — Настоящата страница предоставя информация относно правната система на Австрия и преглед на австрийското право.

Източници на правото

Видове правни инструменти — описание

Австрийското право е преди всичко писано (*gesetztes*) право.

Съгласно Конституцията на Австрия освен федералното конституционно право всяка от деветте провинции (*Bundesländer*) има свое собствено конституционно право на провинцията. Конституционното право на провинциите не трябва да противоречи на федералното конституционно право и следователно се явява подчинено спрямо него. По принцип обаче между законите на федерално и провинциално равнище не съществува такова йерархическо отношение. От 1988 г. насам провинциите също имат право да сключват международни договори по въпроси, които са от сферата на тяхната компетентност. В областта на външните отношения обаче се запазва доминиращата роля на федералното правителство.

Статус на обичаите и съдебната практика

Обичайното право има твърде ограничена роля.

Решенията на висшите съдилища предоставят ценни насоки за прилагането на правото и са от голямо значение. Съдебната практика обаче не е официално призната като източник на правото.

Актове на местните органи

Актовете на държавен орган, които изразяват суверенитет (т.е. нормативни правни актове на органите), обхващат закони (законодателни актове), административни актове (актове на изпълнителната власт) и съдебни решения (съдебни актове).

В законите трябва да се посочва видът на административните актове, които административните органи са оправомощени да изготвят. Административните органи може например да получат правомощия да издават решения (индивидуални правни актове) или да приемат разпоредби (общи правни норми). Те също така може да получат правомощия да издават преки заповеди или да използват пряка сила, ако например по време на полицейска операция са необходими незабавни действия от страна на органите с цел да се предотврати опасност.

Международни източници на правото и право на Европейския съюз

Австрийската конституция (*Bundes-Verfassungsgesetz* — Федерален конституционен закон) постановява, че общопризнатите норми на международното право са част от австрийското федерално право и предвижда включването в австрийското право (посредством общо или специално законодателство) на международни договори. Йерархичната подредба на разпоредбите на договорите в рамките на националната правна система се определя от тяхното съдържание.

За одобрение от Nationalrat (долната камара на парламента на Австрия) на международни договори, с които се изменя или допълва Конституцията, се изискват същите квалифицирани мнозинства, както за приемане на федерални конституционни закони. Договорите, с които изменят или допълват законите, трябва да отговарят на същите изисквания, които се прилагат при приемането на законите.

Международните договори се сключват от федералния президент по указание на федералното правителство или на федерален министър, който е оправомощен от правителството. Сключването на политически договори, с които се изменят или допълват закони, изисква предварителното одобрение на Nationalrat. Федералният президент може да възложи на федералното правителство или на съответните членове на федералното правителство правомощията да сключват определени категории международни договори, които не са политически и не изменят или допълват закони.

След присъединяването на Австрия към Европейския съюз на 1 януари 1995 г. най-важният основен правен ред на Австрия вече не се определя само от австрийското конституционно право, но и от правото на ЕС (двойна конституция). Съгласно преобладаващото становище правото на ЕС има предимство пред националното право, както и пред обикновеното федерално конституционно право, но не и пред ръководните принципи на Конституцията.

Най-важни актове/законодателство

Гражданско право

По правило компетентни да се произнасят като първа инстанция по граждански дела са районните съдилища (*Bezirksgerichte*) и окръжните съдилища (*Landesgerichte*). Извън Виена районните съдилища и окръжните съдилища разглеждат също и търговски дела. Освен това окръжните съдилища разглеждат също и трудовоправни дела и дела, свързани със социалното право. Само във Виена има отделен районен съд по търговски дела (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*), отделен Търговски съд (*Handelsgericht Wien*) и Съд по трудовоправни дела и дела, свързани със социалното право (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*).

Компетентността се разпределя между съдилищата в зависимост от вида на делото (материална компетентност) и за всички въпроси, които не са възложени по този начин на районни или окръжни съдилища, тя зависи от цената на иска. Материалната компетентност винаги има предимство спрямо компетентността според цената на иска.

Въз основа на вида на делото районните съдилища са компетентни например по повечето семейноправни спорове или спорове за наем, докато окръжните съдилища са компетентни например по спорове по Закона за ядрената отговорност (*Atomhaftpflichtgesetz*), Закона за гражданската отговорност (*Amtshaftungsgesetz*), Закона за защита на данните (*Datenschutzgesetz*) и правото в областта на конкуренцията и авторското право. Районните съдилища са компетентни по дела, при които цената на иска е в размер до 15 000 EUR; окръжните съдилища са компетентни по дела, при които цената на иска е в размер над 15 000 EUR.

Обичайното място на компетентност (*allgemeiner Gerichtsstand*) на всяко лице се определя въз основа на личната му връзка с даден съдебен район. По правило делата се завеждат по обичайното място на компетентност на ответника. Обикновено обичайното място на компетентност на частно лице зависи от неговото местоживееие (*Wohnsitz*) или обичайно местопребиваване (*gewöhnlicher Aufenthalt*); дадено лице може да разполага с повече от едно обичайно място на компетентност. Обикновено обичайното място на компетентност на правен субект зависи от местоположението на неговото седалище.

Търговско право

Само във Виена има специализирани граждански съдилища по търговски дела, а именно Първоинстанционния съд по търговски дела на Виена (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*) и Търговския съд на Виена (*Handelsgericht Wien*), както и специализиран граждански съд по трудовоправни дела и дела, свързани със социалното право, а именно Съда по трудовоправни дела и дела, свързани със социалното право на Виена (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). Във всички останали райони търговските дела и трудовоправните дела и делата, свързани със социалното право, се разглеждат от обикновените съдилища. Териториалната компетентност по търговски дела и трудовоправни дела и дела, свързани

със социалното право, обикновено се урежда от обикновените гражданскопроцесуални норми.

Административно право

В общи линии с административното право в качеството му на „публично“ право се уреждат организацията на административните структури и органи и използваните от тях процедури. С него обаче се уреждат и отношенията между държавата и нейните граждани, задълженията на адресатите на правната уредба по отношение на поведението, както и материалните критерии за вземане на решения от публичната администрация. Някои примери за многобройните специфични области на административното право са правото в областта на гражданството и чужденците, полицейското право и строителното право.

С административно-наказателното право се уреждат не само престъпните деяния, които са наказуеми от съда, но и административните нарушения, които се наказват съгласно това право.

Други подобласти на административното право съдържат разпоредби относно административното производство и (административната) правна защита. Решения на административни органи, например административни решения (*Bescheide*), може да бъдат оспорвани пред административен съд (*Verwaltungsgericht*) чрез обжалване.

Йерархия на правните инструменти

За да бъде одобрено дадено федерално конституционно законодателство, са необходими мнозинство от две трети от подадените гласове в Nationalrat и присъствие на най-малко половината от неговите членове.

Освен това приетото по този начин законодателство трябва да бъде изрично определено като „конституционен закон“ или „конституционна разпоредба“.

От друга страна, за да бъде валидно решение относно федерален закон, са необходими присъствието на най-малко една трета от членовете на Nationalrat и абсолютно мнозинство от подадените гласове.

1. Ръководни принципи на Конституцията

Следните ръководни принципи (*Grundprinzipien*) на Конституцията на Австрия са най-важните основи на правото на Австрия:

- демократичният принцип,
- принципът на разделение на властите,
- принципът на върховенство на закона,
- републиканският принцип,
- федералният принцип и
- либералният принцип.

Заедно тези ръководни принципи формират основната конституционна система.

Те имат изключително конституционноправно значение. Ако изменение на Конституцията доведе до отказ от някой от ръководните принципи или до фундаментални промени на отношенията между тези принципи, това се счита за основна реформа (*Gesamtänderung*) и трябва да се проведе референдум.

2. Първично и вторично законодателство на ЕС

Присъединяването на Австрия към Европейския съюз на 1 януари 1995 г. представлява основна реформа на Конституцията на Австрия. След присъединяването най-важният основен правен ред на Австрия вече не се определя само от австрийското конституционно право, но и от правото на ЕС (двойна конституция). Съгласно преобладаващото становище правото на ЕС има предимство пред националното право, както и пред обикновеното федерално конституционно право, но не и пред ръководните принципи на Конституцията.

3. „Обикновено“ федерално конституционно право

С конституционното право се определят „правилата на играта“ за политическата дейност, като се установяват:

- законодателният процес,
- положението на най-висшестоящите органи в държавата,
- отношенията между федералното правителство и провинциите по отношение на законодателния процес и прилагането на закона и
- контролът върху действията на държавата от страна на съдилищата в областта на публичното право.

4. Федерални закони

Съгласно залегналия в Конституцията основен принцип на върховенство на закона цялостното прилагане на закона (от публичната администрация и в съдилищата) трябва да се извършва в съответствие с този закон. Конституцията разделя законодателните правомощия между федералното правителство и провинциите.

5. Подзаконови нормативни актове

Подзаконовите нормативни актове (*Verordnungen*) са правни разпоредби от общ характер, издадени от административните органи, които са обвързващи в еднаква степен за всички адресати на закона. Общото правомощие за издаване на правила за прилагане, които целят допълване на по-общите разпоредби — най-често закони, е установено в Конституцията. Подзаконовите нормативни актове може да изменят или да допълват закони само когато е налице изрично конституционно оправомощаване.

6. Решения

Решенията (*Bescheide*) са преди всичко административни актове за прилагане на закона и са насочени единствено към определените в тези решения лица.

Законодателен процес

Законодателна инициатива

Законопроектите може да бъдат внесени в Nationalrat по следните начини:

всяка гражданска инициатива, подписана от повече от 100 000 гласоподаватели или от една шеста от гласоподавателите във всяка от трите провинции, следва да бъде представена за разглеждане и на Nationalrat.

На практика повечето законодателни инициативи идват от федералното правителство. Федералните законопроекти трябва да бъдат приети с единодушие от федералното правителство (Министерския съвет). Те се изготвят от съответния министър и преди да бъдат представени за приемане от федералното правителство, се представят за становища от други органи (например провинциите и други заинтересовани страни).

Приемане на закона

След приемането им от Nationalrat законопроектите следва да получат одобрението на Bundesrat (горната камара на парламента на Австрия). (Федералните финансови закони не трябва да се представят на Bundesrat — федерален суверенитет на Nationalrat). След това канцлерът представя закона на президента за удостоверяване.

Nationalrat може да вземе решение за провеждане на референдум по даден законопроект. Провеждането на референдум може да бъде поискано и от мнозинство от членовете на Nationalrat. В такъв случай законопроектът, който е вече приет от Nationalrat, преди да бъде предоставен за удостоверяване, трябва да бъде одобрен посредством референдум.

Провеждането на референдум е необходимо и при всяка основна реформа на Конституцията.

Президентът удостоверява, че даден закон е бил приет в съответствие с Конституцията, като полага подписа си. Това удостоверяване трябва да бъде приподписано от канцлера.

Даден закон може да бъде отменен изрично (формална дерогация) или чрез приемане на нов федерален закон, чието съдържание е несъвместимо с предишната разпоредба (дерогация по същество), без официална заповед за прекратяване на прилагането на предишната разпоредба (*lex posterior derogat legi priori*). Специалните закони имат предимство пред общите закони (*lex specialis derogat legi generali*). Освен това периодът, за който даден закон ще бъде валиден, може да бъде ограничен от самото начало.

Обнародване, публикуване и влизане в сила

След подписването на федерален закон от президента (за да удостовери, че е приет в съответствие с Конституцията) и приподписането му от канцлера той се обнародва във Федералния държавен вестник (*Bundesgesetzblatt*).

Законът влиза в сила в края на деня, в който е обнародван във Федералния държавен вестник, освен ако в самия закон не се предвижда друго (действие с обратна сила или отлагане).

Способи за разрешаване на стълкновения между различни правни източници

Като израз на основния принцип на върховенството на закона Конституционният съд (*Verfassungsgerichtshof*) има правомощието да упражнява контрол за конституционността на законите и законосъобразността на разпоредбите (съдебна проверка).

Конституционният съд се произнася и по „спорове за компетентност“, например между съдилища и административни органи или между провинциални и федерални органи, когато и двете страни претендират за компетентност или я отказват по един и същи въпрос.

Съгласно своето „правомощие за определяне на компетентност“ (*Zuständigkeit zur Kompetenzfeststellung*) Конституционният съд може също така да определя по обвързващ начин дали даден законодателен акт или прилагане на закон попада в рамките на компетентността на федералното правителство или на провинциите.

Няма приоритетни правила за разрешаване на стълкновения между различни норми от по-висок ранг.

Бази данни с правна информация (със съответните връзки)

Безплатен ли е достъпът до базата данни?

Да. Законодателството и съдебната практика могат да бъдат намерени безплатно чрез системата за правна информация на Република Австрия (*Rechtsinformationssystem des Bundes* (RIS) на адрес <https://www.ris.bka.gv.at/>).

На кои езици е достъпна?

По същество базата данни е достъпна само на немски език. Част от общата информация и избрано законодателство обаче са достъпни на английски език чрез страница за достъп на английски език (вж. връзката: [Система за правна информация — RIS \(bka.gv.at\)](#)).

Какви са наличните критерии за търсене?

Базата данни, която е в основата на RIS, е разделена на различни приложения, например „Bundesrecht konsolidiert“ (консолидирана версия на федералното законодателство), „Landesrecht konsolidiert“ (консолидирана версия на законодателството на провинциите), „[Bundesgesetzblatt authentisch ab 2004](#)“ (автентичен Федерален държавен вестник от 2004 г.), „[Staats- und Bundesgesetzblatt 1945 — 2003](#)“ (Федерален държавен вестник за периода 1945—2003 г.) и други приложения. В допълнение към предоставянето на информация относно законодателството на Република Австрия (например

консолидирана версия на федералното законодателство и законодателството на провинциите, съдебна практика) RIS се използва и за предоставяне на правно обвързващо публично известие, наред с други неща, за вестници за федералното законодателство (от 2004 г. насам) и вестници за провинциалното законодателство (от 2014/2015 г. насам).

Всяко приложение има собствен формуляр за търсене с полета за търсене, съобразени с въпросното приложение. В най-често използваното приложение „Bundesrecht konsolidiert“ (консолидирана версия на федералното законодателство) например е възможно да се търси по ключова дума, заглавие/съкратено заглавие, издателство, тип законодателство, законодателен индекс номер, дата на влизане в сила, период от време и други критерии. Възможно е също търсене в целия набор от данни в пълния текст (който е на немски език).

В „Hilfe/Kontakt“ (Помощ/Контакт) са налични редица ръководства за различните приложения. Например, ръководство за търсене в RIS (вж. [HandbuchBgbAuth.pdf \(bka.gv.at\)](#)) е предоставено с цел подпомагане при търсенето на вестници за федералното законодателство в тяхната правно обвързваща („автентична“) публикувана версия.

■ Последна актуализация: 21/10/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.